

adeoque de nulla in particulari dici posse quod impleat per idem sui sumptum indiuisibiliter, duo loca sigillatim sibi æqualia: non, inquam, hæc responsio dabit effugium; quia in primis ego aliunde sufficienter etiam efficaciter probabo partes huiusmodi non esse infinitas. Vide prop. 5. Deinde cum aquæ moles tota respondeat loco totali (vt dixi duplo) eumque totaliter impleat substantia sui totali; consequens est vt singulas eius loci totalis partes impleat etiam singulis partibus eiusdem suæ substantiæ quantumvis hæc & illæ ponantur secundum multitudinem infinitæ. Sicut enim totum locatum in toto loco est, ita pars locati in parte loci: ergo quando locus totius locati est duplex; necessario etiam duplæ sunt quælibet partes loci respectu singularum partium locati; neque infinitudo harum & illarum potest impedire eam correspondentiam. Igitur in facta hypothese necesse est, vt aquæ rarefactæ quamlibet particulam ex illis infinitis distributivè consideratis (sicut reuera vna non est alia) ponas in loco, vt dixi, duplo; hoc est, in duobus ipsi æqualibus; ita vt vtrunque simul impleat se tota; ac proinde per illud idem sui per quod in statu condensationis implebat vnum tantum ex illis: nisi forte putares duas huiusmodi particulas in statu condensationis fuisse simul penetratiue in vno loco, qui seorsim huic & illi æqualis foret; quod tamen scio te non admittere. Vnde infero te in prædicta rarefactionis sententia non dubitanter admittere id quod ostendi necessario ex ea sequi; nempe quamlibet aquæ rarefactæ particulam occupare locum duplum eius quem occupabat sub condensatione. Et cum is locus duplex, sit duo loca, v.g. A & B, seorsim æqualia ipsi partiæ; vterius infero quamlibet huiusmodi particulam implere locum A per illud idem sui seu suæ substantiæ, per quod simul implet locum B; adeoque, vt dicebam, esse totam in toto suo illo duplo loco, & simul totam in quavis eius medietate.

Dices aquæ molem, & similiter particulas eius, in loco extenso esse solum ratione quantitatis non autem ratione suæ substantiæ: quantitatem vero augeri in rarefactione. Tu quæris, vt video, cuniculos; sed præcludo. In 1 primis non pauci in schola peripatetica censent quantitatem, vt potest materia, non augeri neque minui, nisi additione nouæ materiæ, vnde isti cum in rarefactione putent non augeri materiam, consequenter censent non augeri quantitatem; adeoque respectu saltem istorum valet vtraque mea consequentia. Deinde quantumvis esset verum materiam ex se indifferentem esse ad locum tantum vel tantum implendum, & à quantitate pendere quod impleat determinare tantum; tamen verum quocumque esset materiam reuera implere eum locum; idest substantiam materiæ esse reuera in eo loco, eique coextendi materialiter; quantumvis eius coextensionis exigentia quasi formalis, aliunde peti datur: ad vim autem meæ consequentiæ, & ad meum propositum sufficit abunde si substantia materiæ, vel aquæ sit reuera ipsamet in loco extenso, non autem aliud quid pro ipsa, seu vice, aut nomine ipsius: præterquam quod si diceres ipsam aquæ substantiam non esse reuera in loco extenso, sed solum eius quantitatem; hoc ipso tibi contradiceres; nam & ea quantitas non esset quantitas eius substantiæ, vt pote cum non ibi sit substantia vbi est ea quantitas; adeoque hæc sit extra eam, & vt sic non in ea tanquam subiecto; & falsum esset materiam siue eius substantiam extendi ad locum vi quantitatis; si enim vi quantitatis extenditur hoc ipso est extensa; & ego ad meum propositum, opto solum esse extensam; quacumque vel cuiuscumque vi extensa sit.

Erit ergo quælibet eius particula secundum idem sui in duobus locis, si vt putas eis coextendatur vi quantitatis; vel si in eis est quantitas, quæ sit eius reuera quantitas.

Cum ergo probe concipias (aut in tua sententia tenearis vt ostendi concipere) particulam vnâ aquæ (idem de cæteris) esse totam in toto suo loco, & totam in quavis eius medietate; vnde est vt non aequè facile concipias eandem illam particulam minimam aquæ, esse totam in toto loco, & totam in qualibet parte loci? Simpliciter huiusmodi minimorum physicorum probant insuper hæc rationes à posteriori.

Quia *m* seclusa simplicitate, minimum physicum, vt pote extensum (& non infinite) habebit duo extrema, & inter ea medium: extremum autem vnum rei non simplicis non est aliud extremum eiusdem; & ab vtroque distinguitur medium, vt est evidens: & quia quodlibet illorum non est totum minimum, vt etiam patet; erit tantum pars minimi: alioqui esset aliquid quod non esset pars minimi nec totum minimum, & tamen esset aliquid pertinens intrinsece ad minimum, siue aliquid de illo; quod est impossibile. Igitur extrema & medium sunt partes minimi: & quia pars est minor suo toto, minimo erit aliquid minus; ac præterea minimum erit diuisibile, hoc ipso quod est compositum intrinsece ex partibus; vtrunque autem est contra hypothefim.

Ac præterea si sint *n* in quouis minimo (seu quavis parte, voca vt volueris) tria illa quæ dixi distincta, duo videlicet extrema & medium; erunt infinita pari iure: quia enim quodlibet è tribus est extensum (alias tria physice inextensa facerent physicam extensionem contra prop. 2) poterunt in eo distingui seu assignari duæ medietates: & quia quælibet ex istis erit ob

10
Nec fugiunt, si dicant materiam esse in loco per quantitatem.

11
Nisi dicatur minimum physicum esse simplex non erit minimum.

12
Nisi dicatur minimum physicum esse simplex, debet